

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт

ЗАТВЕРДЖАЮ

Прарэктар па вучэбнай рабоце
і адукацыйных інавацыях

 В.І. Чупрыс
(підпіс) (ініцыялы, прозвішча)

2018 г. _____
(дата затверджэння)

Рэгістрацыйны № УД – 5484/вуч.

Спецсемінар

“Чэшскі раман XX стагоддзя: асаблівасці развіцця”

Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай
дысцыпліне для спецыяльнасці:

1-21 05 04

Славянская філалогія

2018 г.

Вучэбная праграма УВА складзена на аснове АСВА1-21 05 01– 2013 і
вучэбнага плана УВА № Д21-088/вуч. 2013г.

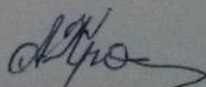
СКЛАДАЛЬНІК:

А.У.Вострыкава, канд. філал. навук, дацэнт
(імя, імя па бацьку, прозвішча, пасада, вучоная ступень, вучонае званне)

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедрай _____ тэорыі літаратуры _____
(назва кафедры)
(праатакол № 9 ад 22.06. 2018 г.)

Навукова-метадычным Саветам Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта
(праатакол № 7 ад 12.07. 2018 г.)

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Прарэктар па вучэбнай рабоце
і адукацыйных інавацыях

_____ В.І.Чупрыс
(подпіс) (ініцыялы, прозвішча)

_____ 2018 г. ____
(дата зацвярджэння)

Рэгістрацыйны № УД – _____ /вуч.

Спецсемінар

“Чэшскі раман XX стагоддзя: асаблівасці развіцця”

Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай
дысцыпліне для спецыяльнасці:

1-21 05 04

Славянская філалогія

2018 г.

Вучэбная праграма УВА складзена на аснове АСВА1-21 05 01– 2013 і вучэбнага плана УВА № Д21-088/вуч. 2013г.

СКЛАДАЛЬНІК:

А.У.Вострыкава, канд. філал. навук, дацэнт
(імя, імя па бацьку, прозвішча, пасада, вучоная ступень, вучонае званне)

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедрай _____ тэорыі літаратуры _____
(назва кафедры)
(пракакол № 9 ад 22.06. 2018 г.)

Навукова-метадычным Саветам Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта
(пракакол № 7 ад 12.07. 2018 г.)

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Дысцыпліна разлічана на студэнтаў славянскага аддзялення філалагічнага факультэта БДУ і адрасаваны тым, хто вывучае чэшскую мову і літаратуру.

Мэта прапанаванай дысцыпліны – даць агульнае ўяўленне пра асноўныя асаблівасці і з’явы развіцця жанра рамана ў чэшскай літаратуры у кантэксце агульнага развіцця культуры, гісторыі, грамадскага жыцця Еўропы. Ставіцца **задача** развіць літаратуразнаўчы досвед студэнтаў, іх практычныя ўменні і навыкі па шматаспектным аналізе літаратурных твораў. Спосаб падачы вучэбнага матэрыяла прадугледжвае характарыстыку літаратурных тэндэнцый і твораў у шырокім культурным, гістарычным і літаратурным кантэксце. Пазначаюцца вектары магчымага параўнальнага аналізу з беларускай, рускай, іншаславянскімі і еўрапейскімі літаратурамі.

У выніку праходжання дысцыпліны **студэнты павінны ведаць:**

- асноўныя вехі развіцця жанра еўрапейскага і чэшскага рамана,
- нацыянальную спецыфіку развіцця жанра рамана ў чэшскай літаратуры XX стагоддзя,
- галоўныя жанравыя мадыфікацыі рамана, якія існавалі ў чэшскай літаратуры XX стагоддзя,
- лепшых прадстаўнікоў гэтага жанра ў чэшскай літаратуры,
- творчую адметнасць самых славянскіх раманаў.

Студэнты павінны ўмець:

- аналізаваць мастацкі твор;
- знаходзіць блізкія альбо кантрастныя па змесце і форме літаратурныя з’явы;
- распазнаваць жанравую адметнасць раманаў;
- вызначаць мастацкі метада;
- параўноўваць літаратурныя з’явы і мастацкія творы з улікам іх ідэйнай, эстэтычнай вартасці, разнастайнасці тэматыкі, жанравых форм, вобразна-выяўленчых сродкаў і стылёвых асаблівасцей.

Студэнты павінны валодаць:

- метадалогіяй аналізу літаратурнага працэсу, літаратурных напрамкаў, плыняў і мастацкіх метадаў;
- пачатковым вопытам вызначэння аналагічных ці кантрастных па форме і зместу літаратурных з’яў;
- навыкамі кампаратывісцка-тыпалагічнага вывучэння літаратур;
- асноўнымі прыёмамі тэксталагічнага аналізу мастацкага твора.

Грунтоўны спіс асноўнай і дадатковай літаратуры дае магчымасць студэнтам самастойна вывучаць пэўныя тэмы і пашыраць свій літаратуразнаўчы тэарэтычны досвед. У адпаведнасці з аб’ёмам, задачамі кожнага канкрэтнага курса выкладчык і студэнт маюць магчымасць выбраць з

прадстаўленага шэрагу навуковых літаратуразнаўчых крыніц твая працы, якія з'яўляюцца найбольш істотнымі, паказальнымі, важкімі для асэнсавання таго ці іншага літаратурнага факта або працэсу. Улічваючы пашырэнне сучасных сродкаў камунікацыі, прапануюцца таксама выкарыстоўваць рэсурсы глабальнай сеткі Інтэрнет.

Праграма створана з улікам найноўшых дасягненняў у славянскім і айчынным літаратуразнаўстве, распрацовак па методыцы выкладання літаратуры як замежнай.

Дысцыпліна звязана з такімі дысцыплінамі, як “Гісторыя літаратуры вывучаемай мовы”, “Гісторыя славянскіх літаратур”, “Тэорыя і практыка мастацкага перакладу”.

У ходзе выканання праграмы фарміруюцца розныя акадэмічныя і прафесійныя **кампетэнцыі**, у прыватнасці:

АК-8. Валодаць навыкамі вуснай і пісьмовай камунікацыі.

ПК-6. Ажыццяўляць маніторынг адукацыйнага пруэсу, дыягностыку навучальных і выхаваўчых вынікаў.

ПК-7. Планаваць, арганізоўваць і весці навукова-даследчую дзейнасць у галіне філалогіі (тэксталогіі).

ПК-11. Прымяняць сучасную методыку рэфэрэравання і рэдагавання тэкстаў.

ПК-12. Карыстацца навуковай і даведачнай літаратурай на рускай, беларускай і замежнай мовах.

ПК-22. Вызначаць мэты і навацый і спосабы іх дасягненняў.

Грунтоўны спіс асноўнай і дадатковай літаратуры дае магчымасць студэнтам самастойна вывучаць пэўныя тэмы і пашыраць свой літаратуразнаўчы тэарэтычны досвед. У адпаведнасці з аб'ёмам, задачамі кожнага канкрэтнага курса выкладчык і студэнт маюць магчымасць выбраць з прадстаўленага шэрагу навуковых літаратуразнаўчых крыніц твая працы, якія з'яўляюцца найбольш істотнымі, паказальнымі, важкімі для асэнсавання таго ці іншага літаратурнага факта або працэсу. Улічваючы пашырэнне сучасных сродкаў камунікацыі, прапануюцца таксама выкарыстоўваць рэсурсы глабальнай сеткі Інтэрнет.

Праграма створана з улікам найноўшых дасягненняў у славацкім і айчынным літаратуразнаўстве.

Дадзеная дысцыпліна належыць да дысцыплін цыкла спецыялізацыі

Агульная колькасць гадзін, якая адводзіцца на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны для студэнтаў **4 курса (семі семестр)** складае **52** гадз.

Колькасць аўдыторных гадзін складае **32** гадз.

Форма атрымання вышэйшай адукацыі – дзённая.

Размеркаванне аўдыторных гадзін па відах заняткаў:

28 гадз. – практычных;

4 гадз. – КСР.

Форма бягучай атэстацыі па вучэбнай дысцыпліне – залік.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Раздзел 1. Асноўныя тэндэнцыі развіцця чэшскага рамана другой паловы XX стагоддзя

Тэма 1.1. Асноўныя тэндэнцыі развіцця чэшскага рамана 1945-1948 гг.

Тэма 1.2. Асноўныя тэндэнцыі развіцця чэшскага рамана 1948-1968 гг.

Тэма 1.3. Асноўныя тэндэнцыі развіцця чэшскага рамана 1969-1989 гг.

Тэма 1.4. Асноўныя тэндэнцыі развіцця чэшскага рамана 1990-я гг.

Раздзел 2. Паэтыка чэшскага рамана

Тэма 2.1. Чэшская іранічная проза

Мастацтва рамана Мілана Кундэры. Раман як кропка адліку і цікавы інтэлектуальны сінтэз

Аўтар і тып нарацыі ў раманах Мілана Кундэры

Фальклор у рамане Мілана Кандэры “Жарт”

Багуміл Грабал як выразнік чэшскай ментальнасці

Мастацкія адметнасці рамана Багуміла Грабала “Занадта гулкая адзінота”

Вялікі разбуральнік міфаў Ёзаф Шкворацкі: раманістыка чэшскага пісьменніка

“Катка” Паўла Кагоўта як раман пражскага чорнага гумару

Тэма 2.2. Раман факту ў чэшскай літаратуры

“Раман-праўда” Евы Кантуркавай

Тэма 2.3. Мадыфікацыі чэшскага гістарычнага рамана

Адметнасць гістарычнай прозы Ёзафа Томана (на прыкладзе рамана “Пасля нас хоць патап”)

Трылогія пра Пятра Куканя Уладзіміра Нэфа

як раман гістарычнага касцюма

Тэма 2.4. Трансфармацыі постмадэрнісцкага рамана ў чэшскай літаратуры

Адметнасць постмадэрнізму ў чэшскай літаратуры

(на прыкладзе творчасці Іржы Кратахвіла і Міхала Вівэга)

Праблема магчымасцей чалавечага пазнання ў творах Міхала Айваза

Мора і марскія істоты як сутнасная частка мастацкага свету Міхала Айваза

Раманы Мілаша Урбана: сінтэз розных жанараў, вектары ўплываў

Тэма 2.5. Гратэск і ўмоўнасць у чэшскім рамане на прыкладзе твораў Ладзіслава Фукса

Раман Ладзіслава Фукса “Крэматыр” як раман жахаў (horror)

Раман Ладзіслава Фукса “Мышы Наталіі Маасгабр” як узор прозы кафкіянскага тыпу

Тэма 2.6. Чэшскі эксперыментальны раман

Філасофія мовы ў раманістыцы Веры Лінгартавай

Тэма 2.7. Чэшскі альтэрнатыўны раман

Экзістэнцыяльныя раманы Эгана Гостаўскага

Нетрадыцыйны жанр рамана-апытальніка ў творчасці Іржы Грушы

Адметнасці паэтыкі вялікай і малой прозы Івана Клімы

Пошукі асабістай і нацыянальнай ідэнтычнасці ў рамане Аляксандра Клімента “Нуда ў Чэхіі”

Фантазія, падсвядомасць, снабчанне як значныя элементы паэтыкі прозы Эды Крiсеавай

Раман-сведчанне “Тайныя запіскі зняволенага невядомаму” Карэла Пецкі: увасабленне трагічнага вопыта вязня чэхаславацкіх концлагераў 1950-х гг.

Філасофская рэфлексія ў прозе Карала Сідана

Раздзел 3. Рэцэпцыя чэшскага рамана другой паловы XX стагоддзя ў беларускай культурнай прасторы

Тэма 3.1. Пераклады раманаў

Тэма 3.2. Літаратурная крытыка.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ
(семы семестр)

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін				Матэрыяльнае забяспячэнне заняткаў (наглядныя, метадычныя дапаможнікі і інш.)	Літаратура	Формы кантролю ведаў
		лекцыі	практычныя заняткі	семінарскія заняткі	Кіруемая самастойная работа			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.1	Асноўныя тэндэнцыі развіцця чэшскага рамана другой паловы XX стагоддзя Асноўныя тэндэнцыі развіцця чэшскага рамана 1945-1948 гг.		2			асноўная і дадатковая літаратура	Гл. спіс	Вуснае апытанне
1.2.	Асноўныя тэндэнцыі развіцця чэшскага рамана 1948-1968 гг.		2					Кантрольная работа
1.3.	Асноўныя тэндэнцыі развіцця чэшскага рамана 1969-1989 гг.		2					тэст
1.4.	Асноўныя тэндэнцыі развіцця чэшскага рамана 1990-я гг.		2					даклады
2.1	Паэтыка чэшскага рамана Чэшская іранічная проза		4		2			Аналіз мастацкіх

2.2.	Раман факту ў чэшскай літаратуры		2					тэкстаў
2.3.	Мадыфікацыі чэшскага гістарычнага рамана		2					Аналіз мастацкіх тэкстаў
2.4.	Трансфармацыі постмадэрнісцкага рамана ў чэшскай літаратуры		2					Аналіз мастацкіх тэкстаў
2.5.	Гратэск і ўмоўнасць у чэшскім рамане на прыкладзе твораў Ладзіслава Фукса		2					Аналіз мастацкіх тэкстаў
2.6.	Чэшскі эксперыментальны раман		2					Аналіз мастацкіх тэкстаў
2.7.	Чэшскі альтэрнатыўны раман		2		2			Аналіз мастацкіх тэкстаў
3.1.	Рэцэпцыя чэшскага рамана другой паловы XX стагоддзя ў беларускай культурнай прасторы Пераклады раманаў		2			асноўная і дадатковая літаратура		даклады
3.2.	Літаратурная крытыка.		2					Прэзентацыі артыкулаў

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Асноўная літаратура

- Бардигола Я. Життя і творчість Владислава Ванчури. К., 1969.
- Бардигола Я. Чеський історичний роман. Історична проза Владислава Ванчури. К., 1971.
- Бернштейн И. Творческий путь Марии Пуймановой. М., 1961.
- Бернштейн И. Карел Чапек. Творческий путь. М., 1969.
- Будагова Л.Н. Витезслав Незвал. Очерк жизни и творчества. М., 1957.
- Бурианек Ф. Современная чешская литература. Заметки о чешской поэзии, прозе, драматургии. М., 1962.
- Вацлав Гавел: литературный портрет. М., 1992.
- Витезслав Незвал. Библиографический указатель. М., 1967.
- Волков А.Р. Драматургія Карела Чапека. Львів, 1972.
- Вострикова Е. Художественное своеобразие романов Милана Кундеры "Шутка" и "Невыносимая легкость бытия" // Материалы международной научно-практической конференции "Пісьменнік-мова-стыль" (БГУ, сент.1996).— Мн.: Ротапринт БГУ, 1996.—С.33-35.
- Вострикова Е. Семантическая проблематика в романах Милана Кундеры // Материалы научной конференции молодых ученых филологического факультета БГУ, посвященной 75-летию БГУ (БГУ, март 1996).—Мн.:Издат. центр БГУ, 1997.—С.17-19.
- Вострыкава А. Шляхі-дарогі Мілана Кундэры//Полымя, 1997, №4.— С.203-210.
- Вострыкава А. Матыў як элемент паэтыкі раманаў Мілана Кундэры "Жарт" і "Невыносная легкасць быцця" // Веснік БДУ. Серыя 4, 1997, №2.—С.14-16.
- Вострыкава А. Вацлаў Гавэл. Пра яго // Крыніца, 1997, №1.—С.3-14.
- Вострыкава А. Карэл Чапек. Пра яго // Крыніца, 1997, №9-10.—С.67-78.
- Вострыкава А. Багуміл Грабал. Пра яго // Крыніца, 1998, №1.—С.54-59.
- Вострыкава А. Музыка ў раманах Мілана Кундэры // Веснік БДУ. Серыя 4, 1998, № 1.—С.16-18.
- Вострикова Е. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук "Поэтика романов Милана Кундеры".— Минск, 1998.
- Вострыкава А. Філасофія ў раманах Мілана Кундэры//Весці НАН Беларусі.Серыя гуманітарных навук, 1999, №1.—С.108-112.
- Вострыкава А. Жыццёвае крэда—раманіст //Крыніца,1998, №10.—С.51-64.
- Вострыкава А. Жыццяпіс Мілана Кундэры //Крыніца,1998, №10.—С.51-55.
- Вострикова Е. Смех в романе Милана Кундеры // Материалы международной научной конференции молодых ученых "Актуальные проблемы исследования языка и речи"(3-5 ноября 1998 г.) в трех частях. Часть вторая.—Минск, 1998.—С.155-159.

- Вострикова Е. Национальная и мировая история в творчестве Милана Кундеры // Матэрыялы III Міжнароднай навуковай канферэнцыі "Славянскія літаратуры ў кантэксце сусветнай" (Мінск, 18-20 лістапада 1997 г.) у дзвюх частках. Ч.1. Мінск, БДУ, 1999.–С.39–41.
- Вострыкава А.У. Сучасная чэшская літаратура. Вернутыя імёны. Мінск, БДУ, 2005.
- Вострыкава А.У. Выразнік чэшскай ментальнасці // Славянскія літаратуры: Постаці(II). Зборнік артыкулаў. Мінск, РІВШ БДУ, 2003.
- Вострыкава А.У. Вялікі разбуральнік міфаў // Славянскія літаратуры: Постаці(II). Зборнік артыкулаў. Мінск, РІВШ БДУ, 2003.
- Инов И. Судьба и муза В.Незвала: по страницам воспоминаний, дневников, писем, рукописей. М., 1990.
- Иржи Волькер: библиографический указатель. М., 1980.
- Карел Чапек в воспоминаниях современников. М., 1990.
- Копыстьянская Н.Ф. Иван Ольбрахт – человек, писатель, публицист. Львов, 1991.
- Кузнецова Р.Р. Роман 70-х гг. в Чехословакии. М., 1980.
- Кузнецова Р.Р. Роман 70-80-х гг. в Чехословакии. М., 1988.
- Кузнецова Р.Р. Чешский межвоенный роман: эволюция жанра и стиля.
- Кузнецова Р.Р. Мария Майерова. Жизнь и творчество. М., 1982.
- Малевич О.М. Владислав Ванчура: критико-биографический очерк. Л., 1973.
- Малевич О.М. Карел Чапек: критико-биографический очерк. М., 1989.
- Никольский С.В. Две эпохи чешской литературы. М., 1981.
- Никольский С.В. Карел Чапек: 100 лет со дня рождения. М., 1990.
- Никольский С.В. Карел Чапек – фантаст и сатирик. М., 1973.
- Никольский С.В. роман Карела Чапека «Война с саламандрами». М., 1968.
- Никольский С.В. История образа швейка: Новое о Ярославе Гашеке и его герое. М., 1997.
- Очерки истории чешской литературы XIX-XX веков. М., 1963.
- Политика и поэтика. М., 2000. (статья С.Шерлаимовой «Чешский роман в оппозиции к нормализованной действительности», И.Шабловской «Чешский сонник» Пражской весны», Новоселовой о романах Кундеры).
- Поэзия западных славян и их соседей: развитие поэтических жанров и образов. М., 1996.
- Филипчикова Р.М. Творчество Владислава Ванчуры: Искусство синтеза и контрапункта. М., 1999.
- Чешский роман XX века и пути реализма в европейских литературах. М., 1979.
- Шаблюўская І. Паэтыка чэшскага рамана XX стагоддзя. Мн., 1995.
- Шаблюўская І. Чэшскі дьямент у кароне сусветнай літаратуры // Крыніца, 1998, №1.

- Шаблоўская І. Сусветная літаратура ў беларускай прасторы. Мінск, 2007.
- Шерлаимова С.А. Литература “Пражской весны”: до и после. М., 2002.
- Шерлаимова С.А. Витезслав незвал. М., 1968.
- Шерлаимова С.А. Иржи Волькер и новые пути чешской поэзии XX века. М., 1965.
- Шерлаимова С.А. Чешская поэзия XX века: 20-30-е гг. М., 1973.
- Шубин Г.Г. Ярослав Гашек. М., 1982.

Дадатковая літаратура

Падручнікі і вучэбныя дапаможнікі

- Вострыкава А.У. Гісторыя старажытнай чэшскай літаратуры. Метадычныя рэкамендыцы. Мінск, БДУ, 2002.
- Вострыкава А.У. Вучэбна-метадычны дапаможнік па курсу “Гісторыя чэшскай літаратуры II паловы XIX стагоддзя”. Мінск, 2002.
- Вострыкава А.У., Хмяльніцкі М.М. Польская і чэшская паэзія памежжа XIX-XX стагоддзяў. Мінск, БДУ, 2004.
- История литератур западных и южных славян. Т.1. М., 1996.
- История литератур западных и южных славян. Формирование и развитие литератур Нового времени. Вторая половина XVIII- 80-е годы XIX века. Т.2. М., 1997.
- История литератур западных и южных славян. Т.3. М., 2001.
- История литератур Восточной Европы после Второй мировой войны. Т.1. М., 1995.
- История литератур Восточной Европы после Второй мировой войны. Т.2. М., 2001.
- Кишкин Л. Хрестоматия по чешской литературе 19-20 в. М., 1958.
- Кузнецова Р. История чешской литературы. М., 1987.
- Очерки истории чешской литературы XIX- XX вв. М., 1963.
- Česká literatura od počatků k dnešku. Praha, 1998.
- Čitanka českého myšlení o literatuře. Praha, 1976.
- Dějiny české literatury. Sv.1: Starší česká literatura. Praha, 1959.
- Dějiny české literatury. Sv.2. Praha, 1960.
- Dějiny české literatury. Sv.3. Praha, 1959.
- Dějiny české literatury. Sv.4. Praha, 1995.
- Dějiny české literatury. Praha, 1959-60.
- Dějiny českého divadla. Praha, 1977.
- Hošna J, Kopecký M. Přehled dějin starší české literatury. Praha, 1987-1989.
- Hrabák J. Ze starší české literatury. Praha, 1964.
- Hrabák J. Starší česká literatura: úvod do studia. Praha, 1979.
- Hrabák J, Jeřábek D, Tichá Z. Průvodce po dějinách české literatury. Praha, 1984.

- Kopecký M. Dějiny starší české literatury. Opava, 1991.
Novák A. Dějiny českého písemnictví. Praha, 1994.
Přehledné dějiny literatury. Dějiny české a slovenské literatury s přehledem vývojových tendencí světové literatury do první světové války. Praha, 1992.
Švab M. Přehled dějin starší české literatury. Se srovnáním nástinem slovenského vývoje. Praha, 1964.
Vlček J. Dějiny české literatury. Praha, 1960.

Слоўнікі і энцыклапедычныя даведнікі

- Čeští spisovatele 20 století: Slovníková příručka. Praha, 1985.
Lexikon české literatury: Osobnosti, díla, instituce. Praha, 1985, t.1; 1993, t.2.
Panorama české literatury. Olomouc, 1994.
Palevka I., Pospíšil J. Slovník epoch, směrů, skupin a manifestu. Brno, 1993.
Slovník básnických knih: Díla české poezie od obrození do roku 1945. Praha, 1990.
Slovník českých spisovatelů. Praha, 1964.
Slovník českých spisovatelů. Praha, 2000.
Št'astný R. Čeští spisovatelé deseti století. Slovník českých spisovatelů od nejstarších dob do počátku 20 století. Praha, 1974.

ПЕРАЛІК ЗАДАННЯЎ ДА КІРУЕМАЙ САМАСТОЙНАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ

- КСР 1.** Пісьмовы мастацкі аналіз аднаго з раманаў Мілана Кундэры.
КСР 2. Пісьмовы мастацкі аналіз аднаго з раманаў Эгана Гостаўскага.

МЕТАДЫЧНЫЯ РЭКАМЕНДАЦЫІ ПА АРГАНІЗАЦЫІ САМАСТОЙНАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ

Змест і формы самастойнай работы студэнтаў распрацоўваюцца, выбіраюцца і адаптуюцца ў адпаведнасці з мэтамі і задачамі падрыхтоўкі спецыялістаў.

Магчымымі формамі арганізацыі самастойнай кіруемай работы студэнтаў з'яўляюцца:

- праблемна-арыентаваны аналіз тэм, якія не выносяцца на лекцыі і практычныя заняткі;
- індывідуальныя кансультацыі з выкладчыкам;
- выкананне прамежкавых тэстаў;
- вывучэнне структурных кампанентаў (раздзелаў і тэм) падручнікаў, вучэбных дапаможнікаў, другіх частак ВМК;
- вывучэнне і канспектаванне хрэстаматый і зборнікаў;
- праца са слоўнікавай і слоўнікава-энцыклапедычнай

літаратурай;

- вядзенне запісаў у дзённіку чытача;
- складанне паняццйна-тэрміналагічнага слоўніка (гласарыя) па вучэбнай тэме;
- пастаноўка кантрольных пытанняў па тэме;
- падбор картатэкі прыкладаў аналізуемых з'яў;
- падрыхтоўка адказаў і паведамленняў;
- выкананне кантрольных работ;
- пошукавая работа ў даведачна-бібліяграфічным адзеле бібліятэкі, архіве, музею;
- складанне бібліяграфіі па дадзенай тэме;
- анаціраванне друкаваных і электронных крыніц (асобных раздзелаў кніг; артыкулаў, публікацый у прадметнай перыёдыцы);
- складанне разгорнутых планаў і тэзісаў навуковых крыніц (у тым ліку вядзенне запісаў цытатнага характару);
- рэферыраванне альбо канспектаванне навуковых артыкулаў, асобных раздзелаў навуковых крыніц (напрыклад, манаграфій), фармуліраванне іх рэзюмэ;
- напісанне аналітыка-ацэначных тэкстаў (каментарыяў, водгукаў, рэцэнзій) па прачытаным крыніцам;
- складанне схем, мадэлей, табліц, апорных канспектаў па вывучаным тэмам, у тым ліку пабудова і аналітычнае каментаванне канцэптуальных карт:
- распрацоўка візуальных матэрыялаў па вывучаных тэмах, включаючы стварэнне мультымедычных прэзентацый;
- напісанне тэматычных дакладаў і эсэ, дыскусійных разважанняў на праблемныя тэмы;
- удзел у складанні тэставых заданняў;
- выкананне розных творчых і даследчых заданняў;
- падрыхтоўка да конкурсаў і канферэнцый;
- распрацоўка ўласных планаў-канспектаў, тэхналагічных карт і сцэнарыяў вучэбных заняткаў альбо іх фрагментаў па вывучаемых тэмах;
- напісанне раздзелаў курсавых і дыпломных работ (па спецсемінарах) і інш.

ПЕРАЛІК РЭКАМЕНДУЕМЫХ СРОДКАЎ ДЫЯГНОСТЫКІ

Для кантролю якасці адукацыі па вучэбнай дысцыпліне выкарыстоўваюцца наступныя сродкі дыягностыкі:

- тэсты па вывучаемых раздзелах (тэмах);
- вуснае (пісьмовае) апытванне падчас заняткаў;
- пісьмовыя кантрольныя работы;
- камп'ютарныя тэсты;
- пісьмовыя работы (пераклады, пераказы, сачыненні, эсэ, рэцэнзіі, анатацыі);
- адзнака па практычных занятках;

- выніковае тэсціраванне;
- выніковыя формы атэстацыі (залік, экзамен).

ХАРАКТАРЫСТЫКА ІНАВАЦЫЙНЫХ ПАДЫХОДАЎ ДА ВЫКЛАДАННЯ ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ

Метады інавацыйнага навучання:

- метады праблемнай нагляднасці;
- метады літаратуразнаўчай алузіі;
- метады актывізацыі асацыятыўных сувязей і інш.

Прыёмы работы на аўдыторных занятках:

- асацыятыўны;
- прыём складання тэматычнай сеткі,
- прыёмы складання схем.
- літаратуразнаўчая дыскусія, дыспут і інш.

Матэрыяльна-дыдактычны бок інавацыйных тэхналогій звязаны з новай функцыяй літаратуразнаўчай нагляднасці, якая забяспечвае кіраванне пазнаваўчай дзейнасцю студэнтаў праз апарат эмоцый.

Вынікова я ацэнка фарміруецца на аснове трох дакументаў:

- 1. Правіл правядзення атэстацыі (пастанавленне 29 мая).**
- 2. Палажэння аб рэйтынгавай сістэме БДУ.**
- 3. Крытэрыяў ацэнкі студэнтаў.**

КРЫТЭРЫІ АЦЭНКІ

Крытэрыі ацэнкі вуснага адказу

1. Характар (узровень) раскрыцця (выкладу) экзаменацыйнага матэрыялу (канцэптуальны, праблемна-аналітычны, рэфератыўны).
2. Паўната (фрагментарнасць) раскрыцця пытання.
3. Аргументаванасць выказваемых меркаванняў.
4. Прыцягненне мастацкага тэксту (цытаванне ілюстрацыйнага характару, пераказ-аналіз, праблемны аналіз).
5. Функцыянальнае прымяненне гісторыка-літаратурных звестак і тэарэтыка-літаратурных паняццяў.
6. Кампазіцыйная стройнасць і логіка пабудовы адказу.
7. Свабода валодання матэрыялам.
8. Стыль выкладу.

Шкала ацэнкі ўзроўню выкладу экзаменацыйнага матэрыялу

0 балаў – студэнт не ведае тэксту мастацкага твора.

1 бал – тэкст прачытаны, але спасцігнуты на элементарным узроўні, экзаменацыйныя пытанні не асэнсоўваюцца ці асэнсоўваюцца няправільна.

2 балы – студэнт з цяжкасцю асэнсоўвае пастаўленае пытанне. Замест адказу на аналітычныя пытанні пераказвае тэкст на сюжэтным узроўні. Думкі фармулююцца недакладна, мова бедная, з мноствам маўленчых і лексічных памылак.

3 балы – твор успрымаецца эмацыянальна, з цяжкасцю асэнсоўваецца на ўзроўні эпізодаў. Студэнт не бачыць сувязі паміж эпізодамі, не можа растлумачыць паводзіны героя, не разумее яго характар. Робіць спробы адказаць на аналітычныя пытанні. Мова бедная, з мноствам маўленчых памылак.

4 балы – фрагментарным успрыманням літаратурнага твора, актуалізацыяй неістотных дэталей пры няўвазе да сутнасных параметраў. Мова неразвітая, бедная, са шматлікімі маўленчымі і лексічнымі памылкамі.

5 балаў – твор эмацыянальна перажываецца, асэнсоўваецца са спробай ацаніць характары і сітуацыі. Студэнт дапускае адзінкавыя нягрубыя маўленчыя і лексічныя памылкі.

6 балаў – дастаткова поўнае разуменне і асэнсаванне тэксту на фоне эмацыянальнага перажывання сітуацый. Уменне аперыраваць у працэсе аналізу метадам супастаўлення характараў з улікам родава-жанравай спецыфікі твора. Студэнт дапускае адзінкавыя нягрубыя маўленчыя і лексічныя памылкі, якія можа выправіць самастойна.

7 балаў – свабоднае валоданне тэкстам, эмацыянальна-маральныя ацэнкі характараў і сітуацый з улікам кампазіцыйнай будовы твора, суадносін элементаў кампазіцыі і іх ролі ў тэксце.

8 балаў – разуменне і актыўнае перажыванне праблематыкі літаратурнага твора, выяўленай у суадносінах характараў і сітуацый. Свабодная арыентацыя ў тэксце для пацвярджэння сваіх меркаванняў;

9 балаў – уменне аналізаваць характар у святле пастаўленай аўтарам праблемы з улікам жанравай і стылёвай спецыфікі літаратурнага твора. Самастойнасць у маральнай ацэнцы нестандартных сітуацый і характараў. Арыгінальнасць і абгрунтаванасць меркаванняў.

10 балаў – свабоднае валоданне метадам аналізу літаратурнага тэксту з улікам стылёвай манеры аўтара. Уменне бачыць сувязь паміж сістэмай вобразаў і кампазіцыйнай будовай твора для выяўлення аўтарскай канцэпцыі жыцця і асобы. Развіты эстэтычны густ.

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ
ЎСТАНОВЫ ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ

Назва дысцыпліны, з якой патрабуецца узгадненне	Назва кафедры	Прапановы аб зменах у змесце вучэбнай праграмы па вучэбнай дысцыпліне	Рашэнне, прынятае кафедрай, якая распрацавала вучэбную праграму (з указаннем даты і нумара пратакола)
“Тэорыя і практыка мастацкага перакладу”, “Гісторыя і культура краіны вувучаемай мовы”.	Кафедра тэорыі літаратуры	няма	Зацвердзіць Пратакол № ад 2018

ДАПАЎНЕННІ І ЗМЭНЫ ДА ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ
ЎСТАНОВЫ ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ

на ____ / ____ вучэбны год

№№ пп	Змены і дапаўненні	Падстава

Вучэбная праграма перагледжана і адобрана на пасяджэнні кафедры
(праатакол № ____ ад ____ 20_ г.)

Загадчык кафедры

_____ (ступень, званне) _____ (подпіс) _____ (Ініцыялы, прозвішча)

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Дэкан факультэта

_____ прафесар _____ І.С. Роўда
(ступень, званне) (подпіс) (Ініцыялы, прозвішча)